

Η μάχη του Μπαχμούτ, η ουκρανική αντεπίθεση και το εαρινό σκηνικό

ΜΠΑΛΤΖΩΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Η εκδίωξη των Ρώσων από την Χερσώνα και την περιφέρεια του Χάρκοβο τον Σεπτέμβριο 2022 δημιούργησε την αίσθηση σε Κίεβο και Δύση πως η Ρωσία ήταν στα πρόθυρα της κατάρρευσης. Όμως η αδυναμία προμήθειας της Ουκρανίας με επαρκή πυρομαχικά, κατέστρεψε τις όποιες ελπίδες της για μια χειμερινή επίθεση με σκοπό την κατάληψη της βασικής πόλης Κρεμίνια στο Ντονμπάς. Οι ουκρανικές μονάδες υπέστησαν σημαντικές απώλειες.

Οι Ρώσοι έφεδροι (περίπου 300.000), αφού εκπαιδεύτηκαν, έφθαναν σε μεγάλους αριθμούς και υπερκάλυπταν τις απώλειες των ρωσικών μονάδων, σφραγίζοντας έτσι την ρωσική γραμμή άμυνας. Η περίοδος από τον Δεκέμβριο 2022 μέχρι την άνοιξη του 2023 έγινε η μεγαλύτερη και πιο θανατηφόρα μάχη [ολόκληρου του πολέμου](#): Η πολιορκία της πόλης Σολεντάρ και ιδιαίτερος του Μπαχμούτ (Αρτεμόβσκ κατά τους Ρώσους).

Η μισθοφορική ρωσική Wagner πρώτα κατέλαβε το Σολεντάρ και κατόπιν το Μπαχμούτ. Πρώτα, το ισοπέδωσε με σφοδρά πυρά πυροβολικού και κατέλαβε με συστηματικές επιθέσεις των καταδίκων-μισθοφόρων, δρόμο-δρόμο. Η αργή, αλλά σταθερή προέλαση μέσα στην πόλη, από τον χειμώνα του 2022 μέχρι την πλήρη κατάληψή του Μπαχμούτ τον Μάιο 2023, σηματοδότησε την

αλλαγή κλίματος και στα δύο στρατόπεδα, δεδομένου ότι οι Ουκρανοί έριξαν στη μάχη του Μπαχμούτ πολύ μεγάλο μέρος των δυνάμεών τους.

Η εξέλιξη με το Μπαχμούτ, σε συνδυασμό με την ανάληψη της πρωτοβουλίας των κινήσεων από το ρωσικό στρατό, έφερε μια κόπωση στην στήριξη της Ουκρανίας από την Δύση. Κάποιοι πολιτικοί ηγέτες, αξιωματούχοι και αναλυτές, άρχισαν να μιλούν ανοιχτά για την ανάγκη διαπραγματεύσεων με την Ρωσία. Τα δυτικά όπλα δεν είχαν κερδίσει τον πόλεμο και ως εκ τούτου ήταν καιρός η Δύση να συνειδητοποιήσει ότι μια ρωσική ήττα ήταν αδύνατη.

Μπαχμούτ και ουκρανική αντεπίθεση

Τα σχέδια των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ, όμως, ήταν διαφορετικά. Κατά τη διάρκεια της απεγνωσμένης και της αιματηρής υπεράσπισης του Μπαχμούτ, που κόστισε μη αναγκαίες τεράστιες απώλειες σε ανθρώπινους πόρους και οπλικά συστήματα, το ΝΑΤΟ πραγματοποιούσε μια ενδιάμεση εκπαίδευση ουκρανικών ταξιαρχιών με χρήση δυτικών δογμάτων μάχης και αποκλειστικά δυτικού εξοπλισμού.

Οι εκπαιδευμένες στη Δύση ουκρανικές ταξιαρχίες, εξοπλισμένες με δυτικά άρματα μάχης και τεθωρακισμένα οχήματα διαφόρων χρήσεων, επρόκειτο να υλοποιήσουν το δυτικό σχέδιο μιας σαρωτικής αντεπίθεσης (στην στρατιωτική ορολογία καλείται επιθετική επιστροφή), που θα απελευθέρωνε μεγάλες εκτάσεις εδάφους της Ουκρανίας. Το ΝΑΤΟ στην πραγματικότητα ήθελε να δοκιμάσει επί του πεδίου πώς θα εξελισσόταν στην πραγματικότητα ένας πόλεμος μεταξύ ΝΑΤΟ και Ρωσίας, χρησιμοποιώντας ουκρανικά στρατεύματα με δυτικά όπλα και τακτικές.

Το σχέδιο της μεγάλης αυτής αντεπίθεσης εκτόξευσε τις προσδοκίες πολλών ηγετικών στελεχών της Ουκρανίας. Ο Μιχαήλο Ποντόλιακ, κορυφαίος σύμβουλος του προέδρου Ζελένσκι, δήλωνε τον Απρίλιο ότι, η Ουκρανία θα *«επιστρέψει και θα απελευθερώσει την Κριμαία μέσα σε πέντε έως επτά μήνες»!* Κάποιοι δυτικοί σχολιαστές υποστήριζαν ότι η Ουκρανία θα μπορούσε απλώς να χρησιμοποιήσει μπουλντόζες για να οργώσει τα ρωσικά

χαρακώματα, όπως είχαν κάνει οι δυνάμεις των ΗΠΑ στο Κουβέιτ και το Ιράκ, κατά τη διάρκεια της επιχείρησης “Καταιγίδα της Ερήμου”. Άλλοι ανακοίνωσαν ότι η επερχόμενη αντεπίθεση θα «ξαναγράψει τη στρατιωτική ιστορία».

Η έπαρση τους τύφλωνε και δεν έβλεπαν την πραγματικότητα. Ακόμη και όταν η επίθεση συνεχιζόταν για μήνες, με τα κέρδη της να μετριούνται σε κάποιες γραμμές δέντρων, Ουκρανοί και δυτικοί αναλυτές συνέχισαν να επιμένουν ότι η εκστρατεία ήταν επιτυχής! Μέχρι που ήλθε η επιβεβαίωση από την ίδιο τον Αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Ζαλούσι και τον πρόεδρο Ζελένσκι. Η αμυντική διάταξη των Ρώσων, η επονομαζόμενη “Γραμμή Σουροβίκιν”, είχε τρεις γραμμές αμύνης σε απόσταση 8 km η μία από την άλλη ήταν παραλλαγή της αμυντικής διάταξης του Κόκκινου Στρατού κατά την μάχη του Κουρσκ τον Ιούλιο 1943.

Η “γραμμή Σουροβίκιν”

Η “γραμμή Σουροβίκιν”, μια ευφύεστατη αμυντική σύλληψη, ήταν προσαρμοσμένη στις σύγχρονες απαιτήσεις (ναρκοπέδια, πάση μορφής κωλύματα, “δόντια του δράκοντα”, χαρακώματα, επιτηρήσεις, στοχευμένα πυρά πυροβολικού, περιοχές καταστροφής εχθρικής διείσδυσης κλπ) με αποτέλεσμα όχι μόνο να αντέξει στις συνεχείς και μοιραίες επιθέσεις των ουκρανικών δυνάμεων, αλλά να επιτρέψει στις ρωσικές δυνάμεις να προκαλέσουν μεγάλες απώλειες σε υλικό και τρομακτικές απώλειες σε προσωπικό.

Όπως ανέφερε επισήμως ο υπουργός Άμυνας Σοϊγκού, η Ρωσία κατέστρεψε 747 άρματα μάχης και 2.300 τεθωρακισμένα οχήματα (TOMA και TOMΠ), οι δε ουκρανικές ανθρώπινες απώλειες ξεπέρασαν τις 120.000 – αριθμοί που δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν με ακρίβεια. Η Ρωσία επιστράτευσε και εκπαίδευσε 483.000 στρατιώτες, που επάνδρωσαν ρωσικούς σχηματισμούς στο θέατρο επιχειρήσεων της ανατολικής Ουκρανίας.

Επιβεβαιώνεται η αντίληψη ότι οι Ρώσοι έχουν ισχυρή αμυντική κουλτούρα. Η Ρωσία, άλλωστε, δεν έχει ηττηθεί σε πόλεμο τους τελευταίους αιώνες, όπως αποδεικνύεται από μεγάλες εισβολές στο έδαφός της – του Μεγάλου Ναπολέοντα το 1812 και του Χίτλερ το 1941. Έτσι μετά την αποτυχημένη αντεπίθεση της Ουκρανίας, το εκκρεμές έχει γυρίσει προς την απαισιοδοξία για τους Ουκρανούς, άλλη μια φορά.

Η συζήτηση αφορά πλέον την μείωση της δυτικής υποστήριξης, τον ουκρανικό πολιτικό διχασμό και τις παρασκηνιακές πιέσεις προς τον Ζελένσκι να αποδεχθεί την πραγματικότητα στο έδαφος. Έτσι επανέρχεται με έντονο τρόπο από τα αμερικανικά και ευρωπαϊκά ΜΜΕ η αναγκαιότητα έναρξης διαπραγματεύσεων με τη Μόσχα, ενώ άλλοι δυτικοί αναλυτές έχουν καταλήξει ότι ο πόλεμος στην Ουκρανία είναι πλέον game over, με την έννοια ότι η Ουκρανία και εμμέσως πλην σαφώς η Δύση οδεύουν προς βέβαιη ήττα.

Εκτιμήσεις-Συμπεράσματα

Διαπιστώνεται ότι οι εκτιμήσεις των αναλυτών στα δύο χρόνια του πολέμου ήταν επαμφοτερίζουσες και αντιφατικές. Οι αντιλήψεις αυτής της σύγκρουσης έχουν καθοριστεί σε μεγάλο βαθμό από κατευθυνόμενη αρθρογραφία, απόκρυψη και παραπληροφόρηση. Η δυτική κοινή γνώμη έπεσε θύμα σ' αυτό το επίπεδο. Χωρίς τα ακριβή γεγονότα, δεν υπάρχει αλήθεια. Χωρίς αλήθεια, δεν υπάρχει εμπιστοσύνη των λαών προς τις

Η μονομερής παρουσίαση ορισμένων και δη επιλεγμένων περιστατικών από τη δημοκρατική Δύση –γεγονός πρωτόγνωρο σε τέτοιο βαθμό– επιχειρεί συνειδητά ή ασυνειδητά να συσκοτίσει την κατανόηση των αιτιών που δημιουργούν μία σύγκρουση. Η υστερία που προκαλείται από τα ελεγχόμενα συστημικά ΜΜΕ συνεπικουρεί τη διέγερση του θυμικού και στοχεύει στο να αποκλείσει τη λειτουργία του λογικού. Εξ ου και οι μεταβαλλόμενες αναλύσεις των εξελίξεων στο πεδίο των επιχειρήσεων.

Οι εξελίξεις θα είναι κατατλιγιστικές και ενδεχομένως τελικές. Η ουκρανική αντεπίθεση απέτυχε και ο ουκρανικός στρατός έχει λάβει αμυντική διάταξη,

με σκοπό να διατηρήσει τις υφιστάμενες θέσεις του, προσπαθώντας να αντιγράψει την περίφημη ρωσική “Γραμμή Σουροβίκιν”. Από την άλλη μεριά, ο ρωσικός στρατός ενσωματώνει περίπου 380.000 εκπαιδευμένους επιστράτους, με αποτέλεσμα το σύνολο των ανδρών να ξεπερνά τις 600.000 στα πεδία των επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, προετοιμάζεται για την εαρινή μεγάλη αντεπίθεση.

Η ρωσική πολεμική βιομηχανία, λειτουργώντας σε πολεμικούς ρυθμούς, παράγει πυρομαχικά και οπτικά συστήματα (πυροβόλα, άρματα μάχης T-80 και T-90) για να χρησιμοποιηθούν στην αντεπίθεση, ενώ η Δύση αδυνατεί να χορηγήσει ακόμα και τα απολύτως αναγκαία στον ουκρανικό στρατό. Όπως επισημαίνουν πολλοί, ακόμη και Αμερικανοί αναλυτές, όσο η Ουκρανία δεν προσέρχεται σε διαπραγματεύσεις με τη Μόσχα, παρά τις συστάσεις της Δύσης (όπως π.χ. του υπουργού Εξωτερικών της Ελβετίας στο Νταβός), τόσο μεγαλώνει ο κίνδυνος να απωλέσει περισσότερα εδάφη.

Υπάρχουν και χειρότερα

Ήδη κυκλοφορούν χάρτες με διάφορες εκτιμήσεις ή και προφητείες, που φθάνουν στο σημείο η Ρωσία να παίρνει όλη την ανατολική Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένου του Χαρκόβου, όπως επίσης και την παραλιακή ζώνη από το Μικολάεβ και την Οδησό μέχρι την Υπερδνειστερία, μετατρέποντας την απομένουσα Ουκρανία περικλειστο κράτος. Και όπως δήλωσε ο πρόεδρος Πούτιν, η Οδησός είναι ρωσική. Είναι η περιοχή που οι Ρώσοι ονομάζουν NOVOROSSIYA (Νέα Ρωσία), που δημιουργήθηκε επί Μεγάλης Αικατερίνης.

Έτσι θα εξελιχθούν τα πράγματα; Κανείς δεν είναι σίγουρος. Το σίγουρο είναι ότι η Ουκρανία είναι σε πολύ δύσκολη θέση, φαίνεται αδύνατο, ή έστω πολύ δύσκολο να αμυνθεί επιτυχώς στην προαναγγελθείσα από πολλούς ρωσική εαρινή επίθεση. Και είναι ακόμη πιο δύσκολο, γιατί έχει αρχίσει ένας άτυπος εμφύλιος στο Κίεβο (Ζελένσκι κατά του αρχιστράτηγου Ζαλούσκι, με [διεθνή δημοσιεύματα](#) να αναφέρονται σε επικείμενη καρατόμηση του), οι δε Αμερικανοί κυκλοφορούν, μέσω των ΜΜΕ, τους αντικαταστάτες του Ζελένσκι.

Τελειώνοντας, να αναφέρω τις δηλώσεις του πρώην Συμβούλου Εθνικής ασφαλείας Αρεστόβιτς, που παραιτήθηκε το καλοκαίρι από την θέση του και τώρα από την εξορία του στις ΗΠΑ στρέφεται κατά του προέδρου Ζελένσκι. Τον αποκαλεί δικτάτορα και λέει ότι πρέπει να ανατραπεί για να σωθεί η Ουκρανία, τονίζοντας ότι συμφωνούν μαζί του και πολλοί στρατηγοί. Το τι μέλλει γενέσθαι, θα το δούμε την άνοιξη. Εκτός κι αν αλλάξει για ακόμη μια φορά η κατεύθυνση των εξελίξεων.

Ο Ιωάννης Αθ. Μπαλιζώης είναι αντιστράτηγος ε.α., με Μ.Σc. στην Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση και Σπουδές Άμυνας και Διεθνούς Δικαίου, του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών.